

ШКОЛСКИ ЛИСТ.

„Школски Лист“ излази једанпут у месецу. Преплата је за целу годину 1 ф. 50 новчића, а за Србију 4 динара. Учитељи са малом платом, као и богослови и приправници, добијају лист у пола цене. Дописи и предплата шаљу се: Уредништву „Школског Листа“ у Сомбор.

Бр. 2. У Сомбору, 10. Фебруара 1886. Год. XVIII.

ДР. ЈОВАН СУБОТИЋ.

Српство оплакује великог књижевника, прослављеног песника и једног од најзаслужнијих трудбеника својих Доктора Јована Суботића, који се 16. Јануара о. г. у два часа после поноћи у 69-ој години, многотрудног и роду свом посвећеног живота у вечност преселио.

*

Велики покојник родио се на Три Јерарха 1817. у селу Добринцима у Срему. Отац му је био свештеник у том месту. Свршивши србску народну школу у месту свог рођења, посветио се зарана наукама; гимназију је свршио у Ср. Карловцима, под управом славног директора Грчића. Филозофију учио је у Сегедину, а права у Пешти, где је положивши строге испите најпре доктором филозофије, а наскоро затим и доктором права постао. Био је човек необично и ванредно даровит, благ и љубезан. Под упливом Гласа народољубца и гласа арфе Шишатовачке, јошт као гимназиста почео је писати песме и већ 1834. изиђоше на свет, првенци ума и труда његовог. Његове лирске песме у Летописима, у Лири и у Босиљу читане су радо и певане у свима крајевима народа нашег. Песме „Ја сам млада Српкиња Милком ме зову“ и „Ја сам Србин србски син име м' Радивој“ певане су у грађанским домовима, у радионицама и у скромним сељачким кућицама, и свуда су служиле неговању љубави према имену и језику србском и буђењу народне свести и народног поноса. Године 1845. изиђе на свет његов епос „Краљ Дечански“ прво дело, које је Матица Србска нагрндила. Године 1846. наградила је Матица Србска његово дело „Србска Граматика“, по пресуди најзнатнијих славенских

и србских научењака тог времена. Али ово дело није досада путем штампе света угледало. Године 1848. и 1849. учествовао је он као народни заступник у најважнијим изсланствима а наскоро после покрета написао је први србски буквар, који је штампан у Бечу, али није у школе уведен био. У исто време бавио се са уређивањем читанака за нижу и вишу гимназију. У „Цветнику србске словености“ прибрао је најкрасније образце из старе србско-словенске, из Дубровачке и повије србске књижевности до 1850.

У србским летописима, које је много година уређивао, налазимо његове лепе приповедке, које се радо и данас читају. Са жаром родољубља писао је Суботић своја драматична дела, међу којима ћемо споменути само најславнија, као што су: Милош Обилић, Херцег Владислав, Немања, Бодин, Јаквинта, Прехвала, Звонимир краљ хрватски, и позоришне слике, као што су: Сан на јави, Крст и круна, Домовина у Сабору, Апотеоза Јелачића Бана и т. д. У девет књига прибрао је и на свет издао разна дела своја за живота, радећи их и скупљајући са пчелинским трудољубљем. Уз то је учествовао у свима србским народним саборима од 1861—1885 године; у саборима Троједне краљевине и у хрватском изасланству на угарском сабору, а био је до смрти и члан срб. нар. саборског одбора.

У почетку уставног доба одправљао је звање првог поджупана сремског, а затим је био неко време члан највишега суда стола седморице у Загребу.

Ко би све могао избројати његова дела, његове труде и подвиге за Србство и за Отачаство!

За њега се у пуној мери може казати: он је род свој љубио; он је само за свој народ и за обште благо живио и јавно делао више од педесет година!

* * *

Сарањен је велики овај покојник 17. Јануара уз велико саучешће Земуна, Београда, Панчева, Новога-Сада и све околне. Учитељи и ученици свију србских школа у Земуну учествовали су у сироводу. На опелу у Богородичном храму земунском говорио је христијанске утехе пуно слово најиречастнији г. Јефтимије Вукадиновић протопресвитер; затим се у име ученог друштва србског у Београду опростио са покојником г. Ђорђе Малетић, члан истог друштва, а од стране „Матице Србске“ говорио је надгробно слово г. Антоније Хаџић, тајник

матичин. Множина венаца лежала је на самртном одру покојниковом, а брзојави стизали су са свију страна породици покојниковој са изразом топлога саучешћа.

Чим је глас о смрти покојниковој 17. Јануара у јутро стигао у Сомбор, одмах је и учитељска школа сомборска изјавила своје саучешће ожалошћеној удовици покојниковој, госпођи Савки Суботићки овим брзојавом: „*Бол, што је потресао цело србство губитком свога великог сина и слављеног књижевника Дра Јована Суботића дели, у пуној мери а коленија србске учитељске школе сомборске.*“

С благодарношћу и признањем треба да се оваки мужевии за углед стављају младежи нашој, потоњим нараштајима.

Нека је слава неуморном трудбенику и великом књижевнику србском Јовану Суботићу, и вечна успомена у народу србском !!

V.

ГОВОР О СВ. САВИ

У СОМБОРСКОЈ СРПСКОЈ ШКОЛИ 1886. ГОДИНЕ ДРЖАН.

Високопречастна госиодо!

Многопоштовани зборе!

Драги ученици!

Први освитак данашњег дана огласише сваком брату Србину од Истрије и кршног приморја до плавог Дунава, и од Драве и Тисе до Марице, Вардара и Струме — огласише хиљадама хиљада српских душа песмом српског учитеља и просветитеља св. Саву.

Св. Сава, у детињству на крштењу именовани Растко, беше најмилији син Стевана Немање — рођен 1169. године. Он беше радост и утеха својих родитеља.

Мајка му тепа:

„Расти ми Растко мој, до греде,

Твоје ми очи више, нег царевина вреде.

И вреде... вреде... та те ће очи бити роду

Што је сунце земљи, што су звезде плавом своду.“

* * *

И заиста Растко се још у детињству одликовао својом разборитошћу, великом наклоности ка књизи и то баш св. Писму.

Немања је чинио све да га што боље спреми за достојног свог наследника; та његове су велможе и говориле: „Јако е хошчет бити изјештвјејши в братији својеј.“ — Но Растко

остави у 17. годинама своје младости очин владалачки двор и оде у св. Гору, где се у руском манастиру св. Пантелејмона 1185. закалуђери. Њему је већма годила црна риза и усамљена ћелија, нег владалачке власти круне и порфира; њему већма годијаше благослов стара испосника, него љубавна рука намењене љубовце.

„Не треба оном одеће ни обуће сјајне,
Ко је рођен, да јавља свом роду вечне тајне.“

* * *

Није потрајало дуго после Растковог закалуђерења а отац му Стеван Немања, преда краљевски престо своје најстаријем сину Стевану после прозваном првовенчаним а он се сутра дан у манастиру Студеници закалуђери, што учини и његова супруга Ана, добивши имена у калуђерству: Симеон и Анастасија.

Тек сад у заједници са својим оцем радио је и посветио је свој живот на благо и срећу свога народа и своје цркве. Отац и син сложише се и подигоше:

„Бјел' Вилиндар на сред Горе Свете.“

Обојица се преселе у њега и скупе калуђере Србе да службу Божију на славенском језику служе. Отац св. Саве не беше још дуга века; живео је у Хилендару још 8 месеци. И ту постећи, Богу се молећи опрости се са братијом и испусти у црквеном притвору своју праведну душу.

* * *

Св. Сава остав сам собом у манастиру, купио је око себе даровитије младиће, које је учио, настављао и припремао да буду пастири и учитељи народни. — Св. Сава је неуморно радио око просвете и напредка народњег, јер из свих његових савета, којима је слао на све стране Српства пастире и учитеље, види се, да му је главна циљ била, запуштена и окорела срца упитомити и облагородити, оним начином и онако, као што је сам Господ Исус Христос учио.

Том приликом учећи и упућујући младеж српску, како ће св. књига и у најсиромашнијој кући места наћи, поставио је он јаку основу да и после 700 година сјаја и мрака, слободе и робовања српског, име св. Саве, буди клонула и успавана срца српска и прикупља их под заставу православља и идеје српске. — Свете су му мајчине речи:

„Ти'ш бити сунце свом роду, материн мезимче.“

* * *

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

В
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Где је среће, ту и несреће има...

И кад сунце најјасније сјаје и опет се нађе облачак да му красоти смета...

Србија тада паде у попор гадне страсти...

Брат на брата копље окомио...

Стеван и Вукап у Саве два рођена брата завадише се, да око шта — веће ни о шта; око онога, што је св. Сава све жртвовао спасењу душе своје. Он напушта царске палате и улази у пустињачку скромну ћељницу — а браћи су мали сјајни двори... Он свлачи са себе царско одело и навлачи на се убогу монашку ризу — браћи су мали самуркалпац, срмали ковче и бритке ђорде... Он напушта раскошне дворске забаве и весеља те их замењује бденијем и молитвом на кули — а браћа траже забаве ал' не ни оне којој се св. Сава посветио а ни оне које се у двору приређују, та им је већ досадила... њима годи да се купају у братској топлој крви. — Овај братоубилачки глас до срца је дирнуо испосника св. Саву. Он је бездушице хитио собом посећи мошти оца свога да их у сенци родитеља измири. И заиста мудрој речи св. Саве браћа се над очиним гробом измире. Тада у знак измире и братске љубави беше дивни манастир Жича сазидан од Стевана првовенчаног. Св. Сава пије изгубио из вида ни овом приликом да народ поучи, пастирима и учитељима рече који пут води у живот вечан.

* * *

Св. Сава увидео је, да без ваљаног српског и вишег свештенства идеја народности српске и јачине православља мора слабити јер нема ко да га одржава и учвршћује. С тога св. Сава оде у Nikeју васелепском патријарху и замоли га, да одреди за Србију једног архијерејског. Св. патријарх не нађе никог другог за способнијег, него самог св. Саву; и тако св. Сава као архијерејског дође патраг у Србију; поведе собом из св. Горе своје најдостојније ученике и постави их у Србији за епископе. Раздели Србију на 12 епископија — на 12 чврстих стубова православља, на којима ће сам собом да грађу гради хришћанског православља. — Тада је св. Сава и свог брата Стевана венчао првом краљевском крупом, који се услед тога првовенчаном и назвао.

Св. Сава сваким својим походом и радом главну је пажњу обраћао на најнежнији створ Божији — на дејаку дечицу. на њихово неговање и на њихово васпитање.

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Св. Сава више је пута остављео Србију, ходећи које у св. Гору које у св. Земљу и повраћао се у њу црквеним ил' државничким пословима. Сваки је његов пут значајан био, јер увек би учио и проповедао слово Божије, само где би му се и најмања прилика дала. Тако када се једном враћао са свога пута, сврати се у Цариград, а одатле преко Бугарске дође у град Трнов. Ту је неколико дана на болесничкој постељи провео и уочи 14 Јануара по примању св. причешћа склопи руке и испусти своју свештеничку душу у 68. години живота свога. Тело му се пренесе у Србију, где је у манастиру Милешеву до 1595. лежало. Те године грозни Синаи наша турски да, да се тело пренесе у Београд и тамо га на Врачару спалити даде. Онај стуб огњеног племена, који се до неба подигао, сваком је Србину дубоко у срцу уписан са поуком св. Саве, да негујемо и гајимо српско име и веру православну.

На основу науке св. Саве која уливаше у нас чисту веру, искрену љубав, братску слогу и просвету ума — развијао се наш народ и развија се и данас, и једна му је сметња била што она замисао св. Сава није могла наћи скромнога места међу проста четир школска зида, услед силних и снажних непријатељских нехришћанских нападаја. Школа је једини и најмоћнији чинилац напредка народњег, оног напредка кога је св. Сава сваким својим чином желио да оствари. Св. Сава школе и то чисто народне школе, у којима се учи Бога бојати и име своје поштовати — сматраше као средство срећне будућности српског народа. Зар не видимо толико пута у повесници нашој да нам је само прадедовска вера, коју је улио у душу сваком Србину први српски просветитељ и учитељ св. Сава, била тако јака и снажна, да га је крестила и снажила у свима његовим мучним приликама, јер челично срце Србиново не мога ни ватра на Врачару сагорети, нити је подлегао оковима љутог синцира мучено стотинама година од свирепог тирана.

Па кад смо унутарње убеђени, какво велико дело добисмо у наслеђе од највећег српског учитеља св. Саве и какве неописано велике заслуге Српство има од њега, зар онда и ми из дубине душе из највеће благодарности да не запојимо ону вељепну песму: „Воскликнем љубовију свјатитељу Сави . . . .“ која се данас по сви даљни српски крајеви ори . . . јер :

Србин кличе своје спасу: „Слава
Свети Сава — Србина спасава!“

Стеван Коновић.

ВАЖНОСТ ПОВТОРНИХ ШКОЛА.

Ако статистички податци и показују, да се негубимо, ипак не можемо а да не рекнемо са болом у срцу: *и поред свих тих великих бројева мало нас има!*

Да, мало имаде у нашем народу синова, који су напојени духом светог православља и чистог родољубља; мало имаде србских синова, које неможе никоји ветар да заљуља, који су чврсти и снажни поборници своје лене вере прадедовске и миле нам народности српске.

У последње време се јако опажа, да нам народ *морално* опада — а где морал опада, ту неморал, тај црв, што из корена тамани људство, преотме мах и том су народу дани избројани у ком се он настани.

Историја је најбољи учитељ. Историја старих Римљана учи нас како ваља делати, па да дуго живимо; јер за време кад је просвета била у јеку код њих онда су највећма и материјално напредовали. Школу су поштовали као највећу светињу; јер се у њој морал неговао.

Деморализација је мамљив лепак, на који човек врло лако наиђе. Она се брзо као куга шири, врло лако се прими за сваког. И у Римљане се увуче. Посљедица тога била је та, да су учитељицу морала — школу — напустили; јер је школа хтела да на пут стане ширењу ове моралне болести; али деморализација победу одржа, ма за кратко влада. Можда овај негда славан народ и не би пропао да се неморал није увукао у високе куће, а народ увек радо подражава оно, што види да господара раде; јер држи, да што год ови као учени раде мора добро бити, те тако странутицом заведен пропаде овај славан народ срамно, нема га више — нестане га; а дивне грађевине из доба цветања му, казују нам негдашњу славу и величину његову и кад погледимо зидине пуне, као да нам нешто тајно шапућу, као да чујемо: »Attendite!« Пазите да непрођете као ми, који смо овде становали и благовали.

Неморал је упропаститељ и тела и душе, — то је кукољ, који и најлепшу шеницу упропастити може.

Па од куд, да се код нас почине неморал уселавати?

Отуд, што многи и многи пису ни видели школу, пису ступили у храм просвете, где би научили како ваља морал неговати.

Родитељи су томе криви; јер они задржавају децу од школе, сами им подваљују камен, преко кога ће им се деца кад тад у море неваљалства странопштати и тек ће тада увидети своју погрешку — али тад је доцкан.

Мало их имаде, који знају праву вредност школину, који познају њену снагу, те се увек ослањају на ону глупу изреку: „Ето ни ми нисмо ишли у школу па шта нам фали!“ Јадници незнају да ми у многим обзиру стојимо далеко од напреднијих народа; јер је стара истина, да ко не напредује тај назађује; јер га нико неће да чека, а наука зато ни времена нема; она се држи оне енглеске пословице: време је новац!

Гдекоји је ишао у школу, али како је последњег школског дана књигу узео у руку па више никад, те тако мало по мало заборави све оно што је у школи научио, па се изједначи са оним, који није никад ни ишао у школу. Утре се и најсветија морална поука, коју је учитељ са тешком муком пресадио у млађано му срце, те постане оно, што је и био негда, док још ни у школи не беше. Кад и кад кад га зла коб опомене па школу са болом у срцу уздане и рекне: „Лепо нам је учитељ говорио, да и у будуће будемо ваљани и да се често сећамо његове поуке; но сад је доцкан“.

Свему том злу родитељи су криви, да родитељи, који су почетак и свршетак васпитања. Од њих зависи хоће л' им деца постати достојна имена „човек“ и обличја божијега или ће пустити децу, да постану најгори, најзакорелији грешници (Свршиће се.)

ПРИРОДОПИСНЕ ЛЕКЦИЈЕ

ЗА СРЕДЊЕ РАЗРЕДЕ НАРОДНИХ ШКОЛА.

Од Симеуна Коњевића.

І. КРЕЧ.

Учитељ (—ица) показујући ђацима комад суровог (необдланог) и комад жеженог кречног камена пита за име и т. д.

Кречни камен је већином комадаст и то у виду земље или у виду камена; он је густ а није зрнат камен.

Кречни камен је од природе, ако је чист, већином боје сиве и суре, а осим тога имаде га и жутог, црвеног и смеђег; је ли смешан с другим каквим деловима, то добија од њих другу боју, па име: угљен га чини сивим и црнкастим, гвожђе црвеним, иловача мрким и жутиим и т. д.

Кречни камен нема ни мало сјајности, дакле је таман

www.антропо да се који мало прелива; он није ни најмање провидљив или тек на бочови кад и кад прозрчан.

Кречни камен можемо гвозденим клином запарати; он је крт. Тврдоћа му је већа него у камените соли.

Извесна количина кречног камена тежа је више него $2\frac{1}{2}$ пута од исте косичине воде.

Кречни камен је врло распрострањен, има га у природи врло много, на име: у кори шкољке и пужа, у костима нашим и животињским; налази се у земљи и чини читава брда и планине, одакле се помоћу барута разбија или гвозденим моткама одлама и на ватри жеже, у след чега сав побели. Жежење кречног камена врши се понајвише у великим нарочито на то саграђеним пећима (кречанама), које су разног облика, што зависи од горива, којим се жежење врши. У такима кречанама се кречно камење наслаже тако, да пламен може да лиже кроз подоста широке просторе, празнине. Најпре је ватра врло блага, да камење не попуца, него да се са свим лагано исуши, но затим се жар тако појача и дотле подржава, док место црног дима не стане да избија само беличаста пара с огњевитим варницама (искрама, светлацима). — Близу кречолома жеже се кад и кад креч у разовима и купама.

У след жежења врло се промени креч, јер он не само много лакши постане, што половину своје важине изгуби, него и чисто-белу или жућкасто-белу боју добије, постане оштрог, лужног куса. омекша тако, да се на влажном ваздуху у рашину распе и на послетку кад се помеша с водом угреје се тако, да стане кључати (врети) прскајући при томе снажно. То се може често при грађењу зградâ видети, где зидари гасе креч (јер тако се вели кад се жежен креч полије [смеша] водом) у великим, дрвеним ковчезима (стргуљама) поред големих рупа

У рупи се жежен креч полије водом, те се добро заптива и чува, док се не употребљава пошто се претходно водом разблажи (растањи) за кречење, бељење зидова или осим тога још и с песком смешан (као малтер) за зидање, у коме стању он отврдне; но кад је изложен ваздуху и влази, лако омекша и постане трошним, те се онда распада. Мора се дакле разликовити: суров (необделан) зреч, — жежен креч, — и гашен креч; у првом стању се слабо употребљава, наиме само при зидању места опека (цигаља), но кад је жежен од врло велике је ко-

ристи. Жежен креч ваља чувати од слободног приступа ваздушног или га треба брзо употребити. Њиме даље усмар (тимар, кожар) чини коже, а милар (сапунџија) употребљава за мило (сапун). Кречом гнојећи земљу постане ова плоднија. Креч растерује пужеве и бухаче.

Пара од скоро окречених зидова је штетљива, под околностима пак и по живот човеџи опасна, јер она често изчезне тек после више дана, ако се међутим не растера сагорењем сумпора, барута или испарањем оцта (сирћета) на врућем кову (ковини, металу).

ПРЕДСТАВКА,

епархијске консисторије горњо-карловачке, високој кр. хрват. слав. далматинској земаљској влади у Загребу.

Број 674.*)

Уз неприлике оне за овдјешњу православну цркву штетне оскудице, што овђе закона о реципроцитету, законом признаних хришћанских цркава, подобног закључку чланка LIII. од године 1868. у мађарској краљевини у опште још нема; и у крило уставно управљане матере земље већ утјеловљеној крајини, црквена одношења још једнако по старом толеранципатенту равнају, а у краљевини Хрватској и Славонији другчије: овдје се у подручију овдјешње духовне управе дубоко осјећа још и она по вјероисповјест православне цркве голема неправда, што потјече из школских за опште пучке школе војне крајине 8. јуна 1871. године изданих и још једнако у крјепости стојећих прописа и уредаба, и из оног проведбеног начина, како се исти школски прописи и уредбе у пракси једнако извршују и недостатности њине допуњавају.

Прописи и уредбе те непознају ни оних начела и обзира, што су изражени каише у §. 6. школскога закона од 14. листопада 1874, по коме закону у краљевинама Хрватској и Славонији „у пучкој школи учитељ мора бити оне вјере, којој припада младеж школу полазећа; а у конфесионално мјешовитим школама учитељ, ако је један, мора бити оне вјере, којој припада већина ученика; настане ли пак потреба, да се намјести два или више учитеља, тада се има обзир узети и на оне мањине, којих вјероисповјести припада бар четврти (дакле не мањи) дио укупнога становништва дотичне школу издржавајуће општине.

Па што тога начела и тијех обзира и овђе још владајућим прописима и уредбама школским изражених није: за то им је и постао могућ начин проведбени такав, какав се кад прохтије и свиди надлежног шефа и референта изволењу субјективном и сасвим слободном, да неречамо конфесионалним обзирима његове рођење вјероисповјести преокупираном.

*) Ову смо представку од дотичног г. референта добили још у Новембру прошле године, али због ограниченог простора овог листа, тек је сада саобштити могасмо. У.

Од туда се ето и догодило, јер се тако догодити могло, па се и по-гађа непрестано, да овђе опште пучке школе без скоро сваког обзира на вјероисповиједне околности, у којима се оне саме налазе, доспјеше и досијевају у руке учитељских сила римокатоличке цркве свуда, докле је само могла, и докле може да досегне расположивост таковијех.

За доказ тврђњи овој навешћемо овђе од многих некоје само званичне податке из школске год. 1883—4.

У Брђани имаде римокатоличке дјеце 43, а православне 62. Ту су двије силе учитељске и обје римокатолици;

у Рујевцу имаде у 2 школе римокат. дјеце 23, а православне 73: ту су двије силе учитељске и обје римокатолици;

у Меминској имаде римокат. дјеце 8, а православне 50: и ту је учитељ римокатолик;

у Грабовштани је такођер већина дјеце православне: али је учитељ римокатолик;

у Шушњару имаде катол. дјеце 17, а православне 58: али је учитељ римокатолик;

у Бачузи имаде кат. дјеце 4, а православне 56: ипак је учитељ рим. кат.;

у Цвијановић-брду има катол. дјеце 4, а православне 51: ипак је учитељ римокатолик;

у Класнићу има катол. дјеце 1 само, а православне 90: ипак је од 2 силе учитељске једна р. кат.;

у Војнићу има кат. дјеце 3, а православне 100: ипак је од 2 учитељске силе једна р. кат.;

у Вељуну има кат. дјете само 1, а православне дјеце 132: ипак је учитељска женска сила цркве римокатоличке, премда је компетовала православна;

у Приммишљу има кат. дјеце 2 само, а православне 93: ипак је од 2 учитељске силе једна морала бити цркве римокатоличке;

у Ваганцу имаде катол. дјеце 55, а православне 57: али су обје учитељске силе цркве римокатоличке;

у Доњим Врховинама има кат. дјеце 9, а православне 89: ипак је учитељска сила и то учитељица цркве римокат.

у Прокика имаде кат. дјеце 6, а православне 46: ипак је учитељ римокатолик;

у Корјеници има кат. дјеце 12, а православне 185: али православне вјере учитељ је само један, остали сви римокатолици;

у Бунићу има кат. дјеце 14, а православне 108: ипак је учитељ православне вјере 1 само, и 2 цркве римокатолик;

у Ланцу има кат. дјеце 5, а православне 168: ипак од двије учитељске силе једна је р. кат.;

у Вребцу има кат. дјеце 7, и православне 58: али је ипак учитељ римокатолик при свему тому, што је ту компетовало више кандидата православне вјере;

у Грачацу има катол. дјеце 45, а православне 180. ипак су учитељске силе подјељене на равно сасвим;

WWW.UNILIB.RS

www.unilib.rs у Србу има католичке дјеце 8, а православне 120: ипак је од 2 учитељске силе морала једна да буде цркве римокатоличке.

Али ови податци, што сада долазе, још су далеко црњи и жалоснији: у Боројевићи је православне дјеце 80, а римокатоличког ни једног; и ту су 2 силе учитељске, али обје силе римокатолици;

у Старом Селу имаде православне дјеце 58, а римокатоличког ни једног: ипак је учитељ римокатолик;

у Стипану је православне дјеце 59, а католичког ни једног: ипак је учитељ р. католик;

у Дуњаку је православне дјеце 46, а католичког ни једног: ипак је учитељ р. католик;

у Отоку је правосл. дјеце 35, а католичког ни једног: ипак је ту учитељ римокатолик, ма бар их је компетовало више кандидата прав. вјере;

у Липову-пољу код Косиња имаде православне дјеце 49, а католичког ни једног: ипак је учитељ римокатолик;

у Шкара је православне дјеце 97, а католичког ни једног: ипак је један учитељ римокатолик;

у Доброселу има православне дјеце 80, а кат. ни једног: ипак је учитељ римокатолик; и тако даље, и тако даље.

Године 1884—5 на неколика мјеста од ових, ако се ваљада нешто у овом погледу поправило, а православној цркви најмилостивије попустило; али се за то одмах и постарало, да се то на другим мјестима надокнади и да дођу на примјер, у Збјег, Јасеницу, Драготињу, Утињу, и тако даље, гђе такођер нема ниједног ученика католичког, учитељи сви римокатолици. Па тако је и ове године у први разред школе плашчанске, гђе су сва дјеца осим једног, православне вјере, морао доћи учитељ римокатолик, премда је ту компетовало њих 3 кандидата православне вјере.

А да је у икојој пучкој школи, гђе су сва дјеца вјере католичке па и више учитељских сила, макар и један учитељ вјере православне: овђе није познато. (Свршиће се.)

ЈАН ЛАДИСЛАВ МАШЕК

учитељ и управитељ школа на Смихову у Златноме Прагу.

(† 28. Децембра 1886 у 58-ој живота свог години).

Недавно се затворио гроб над једним врстним и најплоднијим педагогом народа ческога. Јан Ладислав Машек, дика ческога учитељства, храбри борац на народном и школском пољу и верни син народа Ческога и Славјанства — оставио је за навек своју браћу, свој народ, своју милу домовину. Смрт је завек заклопила очи оног прослављеног педагога, који је био духом велики, неуморан у раду, скроман и мио у друштву. Он је био искрен пријатељ и саветник особито млађег учитељства. Радио је не само за школу ческу, него и за Славјанство, уређујући неко време „Славјански Педагог“ учитељски часопис у Прагу. На славјанском учитељском збору у Бечу 1873 био је председник и задобио је том приликом љубав не само ческог, него и хрватског и србског учитељства.

Шта је Ј. Л. Машек учинио за школу и за народ најбољи је доказ

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

тome 30. Дек. 1885. (11. Јануар 1886) т. ј. дан погребa његовога, где је тело покојниково испраћено било са великим бројем из свију кругова чesке интелигенције и народа. Он се у вечност преселио, али његова мила слика дубоко ће остати урезана у срцу чesког учитељства и народа чesкога. Много си у њему изгубио драги народе чesки, веома много! Лака му црна земља! Мир пепелу његовом! Блажск.

СВЕТОЗАР БАКИЋ,

србски учитељ у Пешти.

(† 22. Јануара 1886)

И опет нам кобна смрт умори једног учитеља, који је могао још много година свом србству и православној цркви од користи бити!

Светозар Бакић учитељ срб. нар. школе пештанске, после тешког боловања — од сушице — у 44. години живота свог, преминуо је 22. Јануара у зору, оставивши после себе верну супругу и троје неодхрањене деце, који горко плачу за својим оцем и хранитељем!

Покојни Светозар рођен је у Вршцу године 1842. Отац му је био отличан учитељ вршачки Симеон Бакић, који је своју децу посветио на то, да служе народу србском као учитељи и свештеници. Покојник је свршио основну школу у месту свог рођења, а пошто сврши тамошњу подрезку, етуци у ондашњу немачку пренарандију, а по свршетку ове, изучи у Вршцу православну Богословију, и као свршен богослов положио је год. 1863. у сомборској пренарандији јавни учитељски испит. Од године 1863. непрекидно је служио као народни учитељ у Пешти. Оволико се ја из животописа његовог као колега сећам.

Као што сам извештен, пештанска општина показала се великодушна према свом учитељу, који ју 23 године служио, и приредила му је врло свечани укоп, а прву заслугу има око уређивања овог укопа, госп. Ђ. Радишић, црквени тотор. Тело покојника је 23 Јануара у 3 сахата по подне у порти свечано — чрез текелијне питомце опојано, и по том у срп. одељењу керенешког гробља матери земљи предано. — На опелу чиновдјејеговали су преч. г. г. свештеници: прота Ј. Мађаревић, са србским парохом г. С. Костићем и са романским парохом Ј. Микулеским. — По себи се разуме, да је и црквена обштина као тело била заступљена, а тако исто и сви текелијни питомци на челу свог честитог надзорника г. С. В. Поповића. Врло ме је то сневеселило, што му због хрђавог времена нико од учитеља са стране на укоп доћи није могао.

За покојнога Светозара можемо рећи: да је био у правом смислу народни учитељ. Свију учитељску струку добро је разумевао, а највише га је отликовало његово дивно црквено појање и пародно певање, и у тој струци вештине, као и што се тиче умилног гласа, тошко му је у целом србству равна наћи.

Браћо народни учитељи! сећајмо се дуго нашег доброг друга Светозара, и рецимо му: Врли друже, лака ти земља и вечна ти успомена у србском роду!

У Сент-Андрији 28. Јануара 1886.

Петар Берих,
учитељ.

СВЕЧАНОСТ СВЕТОСАВСКА У СОМБОРУ.

Празник првога просветитеља и научитеља србског Светога Саве прослављен је и ове године у Сомбору најсвечаније.

У очи самога празника одслужио је вечерње у св. Ђурђевском храму најиречастнији г. Љубомир Купусаревић, уз умилно појање приправника, приправница и школске младежи. Особито је тронуло свакога појање тропара: „Пути воводяштаго вѣ жизнь,“ и „Архангелског цѣлованія“ које су приправнице наше умилним својим гласом пред благосиљањем хлебова одпојале. Јутрење је такође у своје време свечано свршено. Пред 9 часова у јутро освећена је водица у учитељској школи у присуству управитеља и свију приправника и приправница. Свечани тај чин обавио је пр. вероучитељ приправнички г. Младен Борђошки.

Кад звона у цркву на службу позову, слегне се многи народ у храм Божији, где се св. литургија саборно одслужи и освети кољиво учитељске школе. На служби су ученици гимназијални и приправници лепо појали, а песму Св. Сави појале су складно приправнице и ученице више девојаске школе. После службе уз звонање звона и појање Св. Савског тропара ишли смо с литијом у србску народну школу где је г. прота са свештенством зодицу осветио а затим су вероучитељи све школске дворане и у њима скупљену младеж из свију разреда благословили. После водоосвећења говорио је свечаности сходно слово госп. Стеван Коњовић учитељ најстаријих разреда средсредње мушке школе (види напред у овом листу). Пошто се и овде одпоје умилно „Ускликнимо са љубвом Светитељу Сави“, врати се литија с појањем другог светитељског тропара „Православія наставниче“ и уз громогласну пратњу звона у храм св. Ђурђевски, где се свечаност заврши одпустом и раздавањем кољива.

Дан је био зимњи прекрасан и после свечаности видисмо многи прост народ са салаша чисто обучен и убраћене младе са велелим лицем. Том приликом смо се поново уверили, да прост свет далеко већма слави успомену Светиља Саве, него отменја публика, која није овом приликом довољно заступљена била при овој црквено-школској свтковини. У будуће ваљда ће боље бити!

ПРИПРАВНИЧКА БЕСЕДА У СОМБОРУ.

На Св. Саву о. г. у вече приредили су ученици и ученице српске учитељске школе у Сомбору беседу у дворани гостионице код: „Ловачког рога“, у корист сиромашних ученика и ученица тог завода. Укусно украшена дворана, кад се отпочео први део беседе, била је препуна слушалаца, који нису само Срби, него и Мађари и Немци били.

Први је део беседе овим редом текао: 1. „Песма у зиму“, складба Хорејшекова, пева мушки збор. Под ликовођством свог наставника хармоничног певања и појања г. Д. Блажека отпевао је мушки збор ову лепу складбу на опште задовољство.

2. „Укор“, песма Бранка Радичевића, складба И. пл. Зајца, пева уз пратњу гласовира: г. Ал. Плештић, приправник III. год, а прати га г.

Д. Блажек. „Укор“ је добро отпеван. Г. Племтић има јак и леп тенор глас. Вешто га је пратио г. Д. Блажек.

3. „Сватаовац“ складба Хорејшекова, певао мушки збор уз пратњу: гђе Љубице Гергурове, приправнице III. год. Ову веома лепу Хорејшекову складбу, у којој је народна мелодија, отпевао је дивно мушки збор уз вешто ликовођство и ваљану пратњу. Свако се од слушалаца и нехотице смешио од милине, а особито Срби, кад су је певали.

4. „Гусларева смрт“, песма др. З. Ј. Јовновића, краснослови: г. Коста Пешић, приправник III. год. „Гусларева смрт“ је од Змајевих изворних песама најдивнија, краснословац је лепо, глумачком вештином декламовао ту песму. Да нема г. Пешић наусница, рекао би, кога не познаје, да је извежбан глумац; за краснословљење има лепог дара; с осећајем и одушевљено краснослови. Живео!

5. „Еј, Србине!“ песма М. Поповића, складба г. Д. Блажека, четворонев уз пратњу мушког збора. — „Еј, Србине!“ је позната песма хвалебног лиричара М. Поповића, а складба се г. Д. Блажека сваком допада. Дирнути слушасци су најбољи и најправеднији оцењивачи. Плескањим је изразило допадање. Живео г. Д. Блажек!

6. „Струнам“, двонев, певају гђе: Даринка Ковачевића и Марија Симићева, приправнице III. год., а прати их на гласовиру г. Д. Блажек. — Госпођица Ковачевићева има јак и милосвучан сопран-глас, а гђца Симићева, алт. Песму су добро знале и са с осећањем одпевале.

7. „Ноћни стражари“ од Це а, пева мушки збор. Под ликовођством споменутог ликовође је ова дивна, али и веома тешка складба лепо отпевана. На опште захтевање се и поновила.

8. „Fantasie de Concert“ од Славке Атанасијевића свира на гласовиру гђца: Љубица Гргурова, приправница III. год. Споменута гђца је своју задаћу изврсно решила. По бурном плескању на захтевање је отвирила је још и велехваљено коло др. Ј. Пачуа лепом техником.

9. „Бродарска“ складба Екертова, пева мешовит збор. Отпевано је на опште задовољство.

10. „Моја ружа“, четворонев од Јенка, певају г. г.: Ст Мишковић, Д. Ламбрин, М. Ковинчић и Б. Бакаловић, приправници. Најмилогласнији певачи су тај четворонев дивно отпевали. Свако се дивио њиховим јасним, умиљатим и извежбачим гласовима. Живели!

11. „За дом мили“, складба Фр Абга, пева мушки збор. Ова је складба лепо и одушевљено отпевана.

После тог су изазвали велевредног и заслужног наставника и ликовођу г.: Д. Блажека, а г. М. Стојшић, приправник III. год. и председник приређивачког одбора предао му је леп и велик венац у знак захвале, што се неуморно трудио, да певаче добро научи, што је и учинио.

Игранка је трајала до зоре. Све је лепо текло. — Беседу ову веома хвале месни мађарски листови.

РАСПИС НАГРАДА.

Желећи од своје стране допринети к живљем полету наше педаго-
гијске књижевности расписује уредништво ово награде за четири најбоље
педагогијске расправе, које у течају ове године у „Школском Листу“
изиђу.

Прва је награда од три дуката; друга од два; а трећа и четврта
свака је од једног дуката.

Које расправе заслужују награду одредиће умозени пресудиоци,
који су изван овога уредништва.

Од прошле године заостале су нам нештампане ове расправе: „Које
су мане домаћег васпитања.“ — „Шта је садатак учитеља у опште.“ —
„Како се може деци омилићи похађање школе.“ — „Шта има да чини
учитељ за одржање запта.“ — Ове ће се расправе одмах једна за другом
обнародовати, а затим ће следовати друге, које нам одсада стигле буду.

Награде могу добити само они, који најдаље до Спасова дне чисто
и читко написане расправе своје уредништву овом доставе, не назначу-
јући своје име уз расправу, него у обавка запечаћеном писму, на коме
се има споља написати наслов дотичнога чланка, који се за награду над-
тиче. Писма уз ненаграђене расправе доцније ће се уништити.

Овом приликом учтиво се умољавају велештована господа сурале-
ници, који „Школском Листу“ саставе своје или дописе шаљу, да такове
чисто, круино и читко преписане уредништву овом достављати изволе.

У Сомбору, на Сретинаје 1886.

Уредништво „Школскога Листа.“

ДОПИС ИЗ ТАРАША.

Јануара 17. ове године око 7¹/₂ часова у вече, незнасе како, запа-
лила се овдашња српска вероисповедна школа и поред беснећег ветра за
пуна два часа била је већ сва у пепелу. Учитеља затекла је ватра са
породицом већ у кревету, но поред брзо притечене помоћи овдашњих
становника, деца и собни намештај је избављен, али је задоста оштећен.

Почем је општина наша једна од најмањих и најсиромашнијих, те
себи сама остављена, тешко ће моћи по захтевима данашњих закона себи
школу подићи; то долеподписани школски одбор учтиво моли, да би ову
жалосну вест у листу вашем обнародовали и све српске школске одборе
на прикупљање прилога позвати изволели.

У Тарашу у очи Трп Јерарха 1886.

Местни школски одбор: (слеђују подписи и печат.)

(Тополо препоручујемо српским црквеним општинама и родољубима
да у помоћ притеку српској црквеној општини у Тарашу, и да је подпо-
могну да може изгорелу школу своју оправити и с намештајем снабдјети.
Прилоге, који нам се у то име пошљу, обнародоваћемо у „Школском
Листу“ и дотичној општини у своје време одправити. У.)

ШКОЛСКЕ ВЕСТИ.

Др. Стјепан Сивец професор свеучилишта загребачког и други председник сабора хрватског славонско-далматинског, наименован је од Њ. ц. кр. апост. Величанства за предстојника одељења за богоштовље и наставу кр хрватско славонско-далматинске земаљске владе.

Превизије отликовање. Њ. ц. и апост. Величанство изволило је госп. Јанка Јурковића саветника хрх. земаљске владе и врх. надзорника народних и средњих школа у Хрватској, уз признање многогодишњег успешног рада на пољу јавне наставе, најмилостивије отликовати орденом железне круне III. степена.

Наименовања. Г. Димитрије Нешковић привремени учитељ у Павловци наименован је за правога учитеља у истом месту. — Госпођица Видосава Марићева свршена приправница и испитана учитељица постављена је за привремену учитељицу у Пошинци.

За привремену учитељицу у Шовима пристављена је свршена приправница Драгиња Седларева.

Досадашњи катихета и парох сентандрејски преч. г. Ђорђе Голуб настављен је за пароха и катихету у Помазу (више Будима), где има више од 1000 православних душа и до 120 школске деце, и где се отвара пространо поље за духовни и просветни рад овог ваљаног свештеника. На место његово за катихету србске младежи у Сент Андреји у седници преч. консисторије Будинске од 28. Јануара постављен је придворни јеродиакон ч. г. Адријан Станишић пострижник манастира Грабовца. —

За учитеља у Калазу пристављен је привремено г. Светозар Маце доњанин.

НЕКРОЛОГ.

Симеон Дотлић учитељ србске народне школе у Нерадину, преминуо је у очи Богојављења ове године у Нерадину. Покојник је рођен у Новом Саду на Сретеније 1854. Свршио је у истом месту пети гимназијски разред, а учитељску школу у Сомбору, где је 1873. и учитељски испит положио. Био је ваљан учитељ и савестни трудбеник на пољу образовања младежи србске. Умро је у најбољем веку у тридесет другој години живота. Бог да му душу прости!

Лојида (Лујза) удова **Поповића** рођена **Рајковићева** отлична учитељица у вероисповедној школи србској у Вуковару, после дужега боловања преселили се у вечност 27. Јануара у јутро у Сомбору код свога отца и сестре и у кругу своје деце. Покојница је свршила учитељску школу у Сомбору 1874, и одираваљала је звање учитељско са постојаном и неуморном ревношћу и најбољим успехом у Вуковару пувих 11 година. Отликована је више пута похвалом од архидијецезалске школске власти, била је права мати својих ученица. Оставила је посебе сина и две кћери. Покојница је сахрањена 28. Јануара после подне у усненском гробљу сомборском уз топло саучешће овдашњег грађанства учитељске школе, више девојачке и србских народних школа сомборских. Бог јој дао у рају насеље!

РАЗНО.

Добротворна задруга српкиња новосадкиња држала је 19. Јануара своју редовну главну скупштину. Начелница је ове задруге гђа Јулка Радовановићка а перовођа г. Аркадије Варађанин управитељ више девојачке школе новосадске. Вретна ова задруга има 189 чланица на намерава основати скорим у Н. Саду *раденичку женску школу*, и покренути задружни лист. Као што се из штампаног рачуна за 1885. годину види, ова племенита задруга подмаже седам сиромашних приправница србских са 250 фор.; учитељском сиротану Милану Настасићу дала је 30 фор.; србским рањеницима жртвовала је 300 фор.; на погорелце у Раковцу поклонила је 164 ф., а у Н Саду 20 ф.; милостиње је раздала преко године 94 фор. 50 н., а о Божићу 47 фор.; на одело сиромашној школској деци жртвовала је 78 ф. 80 нч.; свом заслуженом и вредном перовођи купила је поклон у вредности од 86 фор. У обште имала је издавања на добротворне цели преко 6000 фор. Живиле честите српкиње, које у духу љубави хришћанске, тако на најдостојнији начин изпуњавају дела милости, и осталим својим сестрама за узор служе!

Тестамент народне добротворке покојне Саре Поповића из Трнаве, (види бр. 1. „Шк. Л.“) објавиће се до две недеље у поглаварству сентадурејском, куда ће тога ради доћи извршитељ последњег завештаја г. Фр. Кратки, калетан града Трнаве. Како чујемо надзор над задушбином покојничиним предаће се по њеној последњој жељи преч. консисторији будимској. Годишња стипендијална свота за приправнике и приправнице из ове закладе износиће око 900 фор. Док се завештање ово званично објави, гледаћемо да га у „Школском Листу“ за углед и подражање саобштимо. Том ћемо приликом и црте из живота скромне ове и побожне српкиње и велике добротворке младежи србске читаоцима нашим саобштити моћи.

Дарови школама и учитељима. Његова преузвишеност г. Никанор Грујић епископ пакрачки имао је милост, осим листа што за себе држи, послати предплату за србске народне школе у Липову и у Вемену и за србског учитеља у Пакрацу.

Г. Лазар Дунђерски веленоседник, преко г. Јована Настића учитеља у Сентомашу, изволио је послати нам предплату за три сиромашна учитеља. Захваљујући на овом дару у име дотичних, обзнањујемо, да се „Школски Лист“ као уздарје поменутог родољуба шаље: г. Бранку Влашкалићу, учитељ у манастиру и селу Грабовцу; г. Ненаду Пешићу учитељу у Дољој Нани и срб. школи у Медини (у толнашкој жупанији).

Из закладе покојнога архимандрита Стевана Михајловића, којом рукује сомборска црквена общтина, као саставним делом фонда „Школскога Листа“, по смислу завештања основатељевог примило је уредништво за 1886. годину 9 ф., за које се шаље „Шк. Л.“ ове године на дар србским народним школама у шест примерака, и то вероисповедним школама у Дарди, Литоби и Ланчугу (у будимској дијецези), и учитељима у Плашкоме, Јасеновцу и Црквеном Боку (у горњокарловачкој дијецези).

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА
www.uniliv.rs. Јован Настић учитељ сентомашки, шаље на дар „Шк. Л.“ србском учитељу у Бремену у жупанији Барањској.

Госпођа Јулијана Јерасовић предплатила је за ову годину на Школски Лист за срб. нар. школу у Белом Брду у Славонији.

Г. Антоније Јанковић трговац у Сомбору предплатио је на Школски Лист за србску народну школу у Рац. Хидашу у будимској епархији.

У прошлом броју под насловом за углед србским обштинама назначено је само осам обштинских школа, којима в. кикиндска црквена обштина Школски Лист на дар шаље. Овде исправљамо то назначење с тим, да се осим свију тамо наведених школа, лист овај као дар горепоменуте родољубиве обштине шаље још и школи србској у Новом Сент Ивану код Сегедина.
(Наставиће се.)

НОВЕ КЊИГЕ.

Дим роман од Ивана Тургенјева (с сеиком писца) с руског превео Др. Илија Вучетић. II. Издање. Издала књижара браће М. Поповића у Н. Саду 1885. Цена 1 ф.

Мартин Пац, прича Жил-Вернова превео Бранко Мушицки. Издање књижаре браће М. Поповића у Н. Саду 1886. Цена 30 нов.

Кенчелер, путнички дневник Ц. Р. Казалоша од Жил-Верна, превео Бр. Мушицки. Издање књижаре браће М. Поповића у Н. Саду 1886. (Са сликом.) Цена 80 нв.

„Вардар“ календар за просту годину 1886. која имат 365 дни. (Година V.) Во Беч. Цена 1 грош. Ова књига намењена је поглавито за народ наш у Македонији и неки су чланци и иаречијем македонско-србским написани. Између осталих чланака налази се овде и опис манастира Хилендара, и македонски летопис.

У Мерину у Моравској изишло је на чешком језику важно дело под насловом: „Педагошки и психологички чланци“ Написао ц. кр. шкоски саветник Др. Густав Ад. Линднер, ц. кр. редовни професор педагогије и филозофије на чешком Карло-Ферднандском свеучилишту у Прагу. Садржај овога важног дела је веома богат. — Који је намеран ово дело себи набавити, нека пошље 2 ф. 10 нв. а. вр. г. Ф. Бајеру издаватељу „Библ. педагошких класика у Мерину, у Моравској“, па ће добити дело то франко.
Д. Б.

„Неколико листића из гласовне записнице“ за гласовир у две руке (Albumblätter Robert Tolinger. Op. 5.). -- Издање друштва „Гусле“ у В. Кикинди. Цена 1 ф. Својина друштва „Гусле“.

УПРАЖЊЕНА УЧИТЕЉСКА МЕСТА.

Тражи се учитељ у Чоки. Плата је 200 фор. из сеоске касе ; од 170 брачна пара по 80 нч. приреза, што чини 136 фор., три јутра земље, стан, с баштом и огрев. Учитељ је дужан у цркви појати и децу у појању обучавати. Рок пријаве до 28. Фебруара.

Тражи се учитељ у срб. вероисповедној народној школи у В. Гају. Плата је 200 фор. 3 хв. дрва 24 меци жита и толико кукуруза, 4 ланна ораће земље и стан с вртом. Учитељ треба да је сомборску пренаудију свршио и да зна мађарски. Првенство ће имати они, који докажу да су примерног религиозно моралног владања. Рок до 40 мученика.

Тражи се учитељ за комуналну школу у Радимни. Наставни је језик србски али се мора учити и мађарски. Учитељ је обвезан у право-славној цркви појати. Плата је 200 фор. са лепим станом, кујником, вртом и огревом. Молбенице на мађарском језику имају се до последњег Фебруара по новом управном одбору крашовско-северинске жупаније поднети.

У Лесковици тражи се учитељ србско романски, који мора знати и мађарски, а у дужност му пада и црквено појање на славенском језику. Плата је 300 фор. уз стан, банту и огрев. Молбенице на мађарском језику до 28. Фебр. по новом имају се поднети управном одбору жупаније крашовско северинске у Лугошу. (Krassó-szörény megye közigazgatási bizottságához, Lugoson.)

Тражи се учитељ и појац православне вере у Вођину у поджупанији вировитичкој. Плата је 400 фор. уз стан с вртом и огрев. Молбенице се имају на високу кр. земаљску хрв. владу, одјел за богоштовје и наставу управити и местном школеком вјећу у Вођину до 25. Фебр. (новог) поднети.

ИЗЈАВА.

Подле клевете и лажна потварања, која од јесенас скоро у сваком броју новосадског листа „Србски Народ“ неке псеудо демократе и пасквиланти противу мене износе, карактеришу њи саме. -- Ја сам роду мом 33 године верно и савестно послужно, и ево и данас служим нетражећи никакве хвале, али одбијам од себе незаслужене погрде и гадна потварања, са којима ме ти никоговићи и нељуди неправедно обасинају. Срам их било!

Уједно изјављујем, да на такова пасквилна опадања одговарати нећу.

У Сомбору, 1. Фебруара 1886.

Н. Ђ. Вукићевић,

србске учитељске школе сомборске и свију просветних србских завода у Сомбору управитељ.

Ко је први и други број „Школскога Листа“ примио а неће да га држи, нека изволи оба броја под истом повезом вратити, а ако их је отворио, нека под новом повезом и с марком од два новчића за сваки број, лист што скорије уредништву овом врати, јер нам та два броја требају за нове наше предплатнике.

Издаје и уређује: НИКОЛА Ђ. ВУКИЋЕВИЋ.